

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja: ul. Miodowa Nr. 22. Telefon Redakcji 11-44-05. Telefon Administracji 11-80-13. Telefon Ekspedycji 11-80-19. Ogłoszenia: ul. Królewska 5. Kasa czynna od godz. 8 i pół do 1 po pld., w soboty do g. 12 w pld. Konto czekowe w P. K. O. — 730.

Oddziały „Monitora Polskiego”:

BIELSKO, śl., Trzeciego Maja 8, tel. 27-32; BYDGOSZCZ, Gdańska 22, tel. 15-74; GDAŃSK, Neugarten 27, tel. 240-79; GDYNIA, Świętojańska, Dom P. A. M., tel. 17-20; GRU-
DZIAŁ, Mickiewicza 26, tel. 304; KATOWICE, 3 Maja 23, tel. 565 i 1091; KRAKÓW, Mikołajska 32, tel. 10499 i 10500; LUBLIN, Kościuszki 3, tel. 16-57; LWÓW, Akade-
micka 15, tel. 20 i 45; ŁÓDŹ, Piotrkowska 125, tel. 101-11 i 115-24; ŁUCK, Piłsudskiego 14, tel. 222; POZNAŃ, Marcinkowskiego 23, tel. 28-57 i 28-58; SOSNOWIEC, Sienkiewicza 13,
tel. 11-99; STANISŁAWÓW, Szajnochy 4, tel. 287; TORUŃ, Szeroka 41, tel. 263; WILNO, Mickiewicza 15 m. 5, tel. 674 i 1785.

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 411. Orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy robotników rolnych i straży leśnej na obszarze województw: stanisławowskiego, tarnopolskiego i lwowskiego z wyłączeniem powiatów: brzozowskiego, jarosławskiego, kolbuszowskiego, krośnieńskiego, łańcuckiego, nizańskiego, przeworskiego, rzeszowskiego, sanockiego i tarnobrzemeskiego na rok służbowy 1935/36.

DZIAŁ URZĘDOWY.

—o—

Zarządzenia Władz Naczelnych.

—o—

411.

ORZECZENIE

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy robotników rolnych i straży leśnej na obszarze województw: stanisławowskiego, tarnopolskiego i lwowskiego z wyłączeniem powiatów: brzozowskiego, jarosławskiego, kolbuszowskiego, krośnieńskiego, łańcuckiego, nizańskiego, przeworskiego, rzeszowskiego, sanockiego i tarnobrzemeskiego, na rok służbowy 1935/36.

Na podstawie ustawy z dnia 18.VII. 1924, w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania Nadzwyczajnych Komisji Rozjemczych do zatwierdzania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686), oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 23.XI. 1934 („Monitor Polski” Nr. 280, poz. 386), Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie przewodniczącego p. Wacława Preniera, Naczelnika Wydziału, jako przedstawiciela Ministerstwa Opieki Społecznej, p. Radcy Michała Banaszkiwicza, jako przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych i p. Romana Gąsowskiego, sędziego Sądu Okręgowego, jako przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości, na posiedzeniu odbytem w dniu 17.XII. 1934 r. we Lwowie w sprawie warunków pracy i płacy robotników rolnych i straży leśnej na obszarze województw: stanisławowskiego, tarnopolskiego i lwowskiego z wyłączeniem powiatów: brzozowskiego, jarosławskiego, kolbuszowskiego, krośnieńskiego, łańcuckiego, nizańskiego, przeworskiego, rzeszowskiego, sanockiego i tarnobrzemeskiego — po wysłuchaniu opinii przedstawicieli pracodawców i pracowników rolnych, oraz biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą rolnictwa, jak i położenie robotników rolnych, a także uwzględniając fakt zniesienia opłat ubezpieczeniowych, uiszczanych przez robotników rolnych, orzekła:

DZIAŁ I. ORDYNARJUSZE.

Zasady ogólne.

Art. 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1935 r. do dnia 31.III. 1936 r. i dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, z drugiej strony zatrudnionych przez nich rocznych pracowników z normalną zdolnością do pra-

cy i z normalnymi kwalifikacjami, a to następujące kategorie:

- fornali, pastuchów i stróżów,
- pracowników płci męskiej, w wieku poniżej lat 24 (art. 19),
- dziewcząt stajennych,
- gumiennych, karbowych i polowych,
- kowali i stelmachów.

Inwalidzi pracujący na równi z pozostałymi pracownikami, z normalną zdolnością do pracy w rolnictwie, pobierają równe z nimi wynagrodzenie tak w gotówce jak i w naturaljach. Inwalidzi o zmniejszonej zdolności do pracy oraz pracownicy fizycznie ułomni mogą być godzeni na niższych warunkach.

U w a g a: Przyjęcie robotnika rocznego należącego niewątpliwie do jednej z powyższych kategorii, w terminie późniejszym, niż I.IV, nie może być powodem do obniżenia przysługujących mu praw wynikających z niniejszego orzeczenia.

Art. 2.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z 18.VII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686), podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne, niż warunki niniejszego orzeczenia, ulegają z mocy wymienionej ustawy zastąpieniu przez warunki określone niniejszym orzeczeniem.

Wszelkie indywidualne umowy zawierające warunki korzystniejsze dla pracownika, niż je przewiduje niniejsze orzeczenie, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 3.

Rok służbowy rozpoczyna się 1 kwietnia, a kończy się 31 marca roku następnego. Obie strony obowiązują wypowiedzenie indywidualnej umowy pracy przed upływem terminu jej wygaśnięcia, a najpóźniej do dnia 31 grudnia włącznie, ustnie, wobec 2-ch świadków, lub pisemnie. Niewypowiedzenie umowy pracy do dnia 31 grudnia włącznie przedłuża milcząco umowę indywidualną na rok następny. Uchylenie się przez którąkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy pracy umowy tej nie przedłuża.

Art. 4.

Pracodawca obowiązany jest do dnia 30-tu od chwili wstąpienia do pracy wydać pracownikowi bezpłatnie książeczkę obrachunkową (względnie w razie odmowy wydania książeczki wypłacić 50 gr na zakupno tejże), zawierającą ilość wydanych mu ordynarjacji i pensji, oraz spis powierzonych mu inwentarzy; do książeczki obrachunkowej mają być wpisywane potrącenia z należnych poborów, jako to: za opuszczone dni, za rozmyślnie wyrządzone szkody i t. p. Książeczka obrachunkowa ma służyć jako dowód dla Komisji Rozjemczej, stwierdzający ilość wydanych poborów. Jeden egzemplarz orzeczenia ma być przez pracodawcę wydany pracownikom danego folwarku na ręce ich przedstawiciela.

W razie zgubienia książeczki obrachunkowej przez ordynarjusza służy jako dowód książki gospodarcze pracodawcy.

Za zgubione lub zniszczone książeczki obrachunkowe ma prawo pracodawca potrącić pracownikowi 50 gr.

Art. 5.

Zawarcie indywidualnej umowy z ordynarjuszem nie może być uzależnione od trzymania przez niego najmniejszej czeladzi. Żona i inni członkowie rodziny pracownika nie mogą być pociągani do żadnych robót z tytułu li tylko umowy z samym pracownikiem, lecz winni za to otrzymać osobne wynagrodzenia, ustalone dla odnośnej kategorii pracowników.

Żony ordynarjuszy mogą być godzone tylko jako dojarcki, inni członkowie rodziny jako: dojarcki, robotnicy sezonowi, lub stali robotnicy dzienni. Za małoletnich członków rodziny umowy zawiera ordynarjusz; pełnoletni członkowie rodziny zawierają umowy osobiście, o ile jednak ordynarjusz poręczy pisemnie lub ustnie wobec dwóch świadków dotrzymanie takiej umowy, to odpowiada za jej dotrzymanie. Jeśli małoletni, lub taki pełnoletni członek rodziny ordynarjusza, za którego ordynarjusz poręczy dotrzymanie umowy, bez ważnej przyczyny — za jaką uważa się tylko 12-tygodniowy okres połogowy (6 tygodni przed i 6 tygodni po połogu), chorobę stwierdzoną przez lekarza, powołanie do służby wojskowej, lub wstąpienie w związek małżeński—zawartej umowy o pracę nie dotrzyma, może pracodawca natychmiast rozwiązać umowę służbową z ordynarjuszem.

Stosunek wzajemny.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązują grzeczne traktowanie pracowników i ścisłe przestrzeganie orzeczenia, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac przewidzianych orzeczeniem.

Pracowników obowiązują grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jak największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jakoteż dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownik odpowiada wobec pracodawcy za powierzone sobie inwentarze żywe i martwe, oraz za wszelkie szkody wyrządzone ze złości, swawoli, lub ciężkiej niedbałości, przez siebie lub któregoś ze swych domowników, według postanowień ustawy cywilnej.

Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Umowa służbowa może być także ważnie rozwiązana każdego czasu za obustronnym porozumieniem, które jednak musi być zawarte na piśmie lub ustnie w obecności 2-ch świadków.

Zatargi wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi regulują Komisje Rozjemcze bądź Sądy Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczych wnoszą się do Inspektoratu Pracy w 2-ch równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą. Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracę.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia wraz z dodatkiem miesięcznym, wynoszącym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadków powołanych przez Komisję Rozjemczą oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika, ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sąd Państwowy.

U w a g a: Za wypadki wyjątkowo ciężkiego przewinienia, w których pracodawca może zawiesić pracownika w pracy, uznaje się między innymi: a) jeżeli robotnik dopuszcza się względem pracodawcy, swych przełożonych lub względem członków rodziny pracodawcy i przełożonych czynnych zniewag lub ciężkich obraz, b) jeżeli robotnik dopuścił się kradzieży, oszustwa lub sprzeniewierzenia na szkodę pracodawcy, lub jako dozorca o tego rodzaju wykroczeniach służbodawcy nie zawiadomił, c) jeżeli mimo poprzednich upomnień, połączonych z zagrożeniem rozwiązania stosunku służbowego, z ogniem i światłem nieostrożnie się obchodzi, powierzony mu inwentarz żywy ze swawoli lub ciężkiej niedbałości uszkadza lub nad nim się pastwi, albo inną własność służbodawcy ze złości, swawoli lub ciężkiej niedbałości uszkadza, wyrządzając tym służbodawcy większą szkodę, d) jeżeli samowolnie i bez usprawiedliwienia ważnymi przyczynami nie stawia się do pracy dłużej niż przez 3 dni zrzędu lub więcej niż przez 6 dni w ciągu 4-ch po sobie następujących tygodni, e) jeżeli swoje obowiązki służbowe grubo narusza, a w szczególności jeżeli wobec rozkazów pracodawcy, lub ustanowionego nad służbą dozorca, występuje z uporczywym nieposłuszeństwem i zuchwałością.

Czas pracy.

Art. 8.

Rozkład godzin pracy ustala się podług poniższej tabeli, przyczem robotnicy fernali mają być zwalniani przed południem o pół godziny wcześniej, aniżeli inne kategorie pracowników, a to dla koniecznego obrządku inwentarza.

Przyjmuje się czas środkowo-europejski (kolejowy) z tem, że za początek pracy zrana i popołudniu uważa się wyjście z podwórza a za koniec zejście z pola. Początek i koniec pracy znaczą się sygnałem. O ile pole odległe jest więcej niż 2 km od podwórza, należy robotnika zwolnić z pracy o 10 m. wcześniej w stosunku do każdego kilometra powyżej 2. W razie pilnej potrzeby poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama.

T a b e l a .

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa obiadowa	Praca po południu	Przerwa na podwieczorek
Styczeń	7.30—11.30	—	1 1/2	1.00—3.30	—
Luty	7.00—11.30	—	1 1/2	1.00—4.30	—
Marzec	6.30—11.30	—	1 1/2	1.00—5.00 1.00—5.30 1.00—6.00	—
1—10 11—20 21—31					
Kwiecień	6.00—11.30	1/2	1 1/2	1.00—6.10 1.00—6.30 1.00—6.50	—
1—10 11—20 21—30					
Maj	5.30—11.30	1/2	1 1/2	1.00—7.00 1.00—7.20 1.00—7.30	1/2
1—10 11—20 21—31					
Czerwiec	5.30—11.30	1/2	2	1.30—7.50 1.30—7.50 1.30—8.00	1/2
1—10 11—20 21—30					
Lipiec	5.30—11.30	1/2	2	1.30—8.00 1.30—7.50 1.30—7.30	1/2
1—10 11—20 21—31					
Sierpień	5.30—11.30	1/2	2	1.30—7.20 1.30—7.0 1.30—6.30	1/2
1—10 11—20 21—31					
Wrzesień	5.30—11.30	1/2	1 1/2	1.00—6.10 1.00—5.50 1.00—5.30	—
1—10 11—20 21—30					
Październik	6.00—11.30	—	1 1/2	1.00—5.20 1.00—4.50 1.00—4.20	—
1—10 11—20 21—31					
Listopad	7.00—11.30	—	1 1/2	1.00—4.20	—
Grudzień	7.00—11.30	—	1 1/2	1.00—3.15	—

Na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby, t. j. w czasie zasiewu i zbioru ziemiopłodów, pracownicy są obowiązani do pracy poza powyższym określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, wynoszącym 15 gr za godzinę.

Pracownik obowiązany jest zgłaszać się do pracy punktualnie w czasie ustanowionym przez pracodawcę, zgodnie z warunkami orzeczenia. Za wszelkie nieusprawiedliwione opóźnienia przysługuje pracodawcy prawo potrącenia 30 gr za każdą rozpoczętą godzinę.

Powyzszy rozkład pracy nie obowiązuje w stosunku do pastuchów, stróżów nocnych i dozorców, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają ich zwykłych obowiązków.

Praca rzemieślników folwarcznych rozpoczyna się na pół godziny przed wyjazdem fernali w pole.

W dni ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 9.

Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy, bez specjalnej dopłaty. Kolejne dyżury w nocy (noclegi w stajni) obowiązują wszystkich fernali; w dni świąteczne fernali obowiązani są do obrządku inwentarza, a kolejno jeden z nich obowiązany jest również do dyżurów w stajni bez specjalnej dopłaty. Pastuch oraz dziewczęta stajenne są wolne zupełnie od pracy co trzeci dzień świąteczny (w niedziele i święta).

Praca w dni świąteczne może być wykonywaną tylko w nagłej potrzebie przy sprzęcie zboża i siana po cenie 20 gr za godzinę.

Wstawanie do obrządku inwentarza oraz naszykowania wozów i narzędzi powinno mieć miejsce w miesiącach: kwietniu, maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu o g. 3 1/2 rano a w pozostałych miesiącach nie wcześniej, jak o g. 4 1/2 rano.

Obrok, siano i t. p. karma dla inwentarza powinna być przygotowana uprzednio w godzinach pracy w miejscach na to wyznaczonych.

Stróż nocni mają codziennie wolny czas do zakończenia robót przedpołudniowych, następnie zaś mogą być zatrudnieni przy robotach koło inwentarza w domu i t. p. W miesiącach od 1 października do 31 marca stróż nocny otrzymuje od pracodawcy kożuch lub inne odpowiednie ciepłe okrycie na czas wart. W miesiącach listopadzie, grudniu i styczniu wolno stróża zatrudniać pracą tylko połączoną z nocnym stróżowaniem.

U w a g a: Stróż przyłapany na spaniu podczas pełnienia obowiązków stróżowania może być ukarany za pierwszym razem grzywną w wysokości 10 kg żyta, za drugim razem grzywną w wysokości 30 kg żyta, za trzecim razem wydaleciem.

Warunki wynagrodzenia fernali, stróżów i pastuchów.

Place w gotówce.

Art. 10.

Ordynariusz pobiera placę w gotówce w wysokości 90 zł rocznie, płatną kwartalnie lub miesięcznie zdołu, oraz ordynarię wydawaną zgodnie z art. 13 niniejszego orzeczenia kwartalnie zgóry. Ordynaria winna być wydawaną ordynariuszom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarię za drugi kwartał może pracodawca wydać w 2-ch równych ratach, z których pierwsza winna być wydana 1 lipca, a druga najpóźniej 15 sierpnia.

Pracodawca może pracownikowi, z którym umowa służbowa została rozwiązana, wydać 1/3 część ordynarii za ostatni kwartał zdołu.

Ordynaria.

Art. 11.

Zboże wydawane na ordynarię musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarii wchodzi 2 q pszenicy i 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym. W powiatach wymienionych w art. 13 punkt 1 w skład ordynarii wchodzi 7 q żyta, zresztą, jak powyżej.

Art. 12.

Mielenie zboża odbywa się na koszt pracodawcy w młynie przez niego wskazanym, przyczem nie więcej niż połowa ordynarii na pvtel. W zamian za mielenie pracodawca może wydać pracownikowi dodatkową ilość żyta, równą 10% ustalonej ordynarii.

Art. 13.

W stosunku rocznym obowiązują we wszystkich niżej wymienionych powiatach ordynaria:

1) w powiatach: Bóbrka, Czortków, Drohobycz, Horodenka, Kołomyja, Kopyczyńce, Sokal,

Przemysł, Rudki, Sambor, Skala, Śniatyn, Tarnopol, Trembowla i Zaleszczyki — 12 q.

2) Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczac, Gródek Jagielloński, Kamionka Strumiłowa, Mościska, Lwów, Podhajce, Przemysły, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn, Stanisławów, Stryk, Tłumacz, Zbaraż, Zborów, Złoczów, Zółkiew i Zydaczów — 11 q.

3) Obszar byłego powiatu bohorodzkańskiego: Dobromil, Dolina, Jaworów, Kałusz, Kosów, Lesko, Lubaczów, Nadwórna, obszar b. powiatu peczenizyńskiego, Skole, obszar byłego powiatu starsamborskiego i Turka — 10 q.

Ziemia pod ziemniaki.

Art. 14.

Ordynariusz otrzymuje 28 a 78 m² pola wynawożonego i obrobnego dworskimi końmi pod ziemniaki. Pole przeznaczone pod ziemniaki powinno być w takim samym stanowisku, jak pole przeznaczone pod ziemniaki dworskie. Sadzenie ziemniaków winno się odbywać w połowie pomiędzy początkiem a końcem sadzenia ziemniaków dworskich. Przygotowanie mechaniczne ziemi pod ziemniaki i obróbka ich winny być takie, jak pod ziemniaki dworskie.

Zastrzeża się, że wszystkie ziemniaki pracownikowi winny być sadzone obok siebie w jednym miejscu. W razie gdyby pracownik nie otrzymał deputatu gruntowego pod ziemniaki, w określonej powyżej ilości, obowiązany będzie pracodawca dać pracownikowi 30 q gotowych ziemniaków, a to jesienią po wykopaniu. Ziemniaki wydane winny być zdrowe, w miarę możliwości suche, bez ziemi, i na żądanie robotnika przeważone.

Robotnicy mieszkający w budynkach dworskich otrzymują ponadto 3 a 60 m² pola obrobnego i wynawożonego w pobliżu domu pod ogroduwnę, zaś pracownicy mieszkający we własnych budynkach taki sam dodatkowy obszar w polu przeznaczonym pod ziemniaki służby.

U w a g a I: O ile pole przeznaczone pod ziemniaki dla ordynariusza przygotowane zostanie w terminie spóźnionym, t. j. po pierwszym czerwcu, może pracownik odmówić przyjęcia przydziału ziemi pod ziemniaki, a domagać się ekwiwalentu gotowych ziemniaków.

U w a g a II: Ordynariusz jest obowiązany do utrzymywania przydzielonego pola w porządku, bez chwastów, w przeciwnym razie może pracodawca wykonać tę robotę, po upomnieniu ordynariusza, na jego koszt.

Utrzymanie inwentarza.

Art. 15.

Ordynariusz ma prawo trzymać jedną krowę z przychowkiem od tejże do 2-ch miesięcy. Pracodawca daje latem bezpłatne utrzymanie na wystarczającym pastwisku, takim, jak i dla bydła dworskiego, z wyjątkiem sztucznych pastwisk. W razie braku odpowiedniego pastwiska winni pracownicy otrzymać zieloną paszę.

Na zimę wydaje się na każdą krowę 6 q gotowych ziemniaków, lub 9 q buraków, albo też 12 q liści z buraków cukrowych należycie zakonserwowanych, albo 12 q wytlóków dołowanych lub 15 litrów wywaru dziennie na 1 krowę. Poza tem 8 kg szezki i plew zbożowych dziennie na 1 krowę.

Zamiast wymienionych wyżej dodatków do szezki i plew zbożowych pracodawca może wydać pracownikowi 14 a 39 m² łąki dwukośnej, wzgl. dwa razy większy obszar łąki jednokośnej albo 5 a 40 m² ziemi obrobnego i wynawożonego tak jak pod ziemniaki na każdą krowę. O ile pracownik nie otrzymuje żadnego utrzymania dla krowy w zimie, winien otrzymać jako ekwiwalent siano z 28 a 78 m² dwukośnej łąki, względnie z 2 razy większego obszaru łąki jednokośnej. Słomę na ściółkę dla inwentarza otrzymują pracownicy w miarę potrzeby, lecz tylko w tym wypadku, jeżeli nawóz przypada na własność pracodawcy.

U w a g a I: Jeżeli pracodawca zabrania trzymania bydła lub jeżeli pracownikowi krowa zginęła, otrzyma pracownik zamiast utrzymania w ciągu 6-ciu miesięcy letnich po 3 litry, zaś w ciągu 6 miesięcy zimowych po 2 litry niezbieganego mleka dziennie. Jeżeli jednak pracownik nie korzysta z prawa trzymania bydła, otrzymuje w ciągu 6 miesięcy letnich po 2 1/2 litra, zaś w ciągu 6 miesięcy zimowych po 1 1/2 litra mleka niezbieganego dziennie.

U w a g a II: Robotnicy mieszkający we własnych budynkach a nie otrzymujący od pracodawcy latem pastwiska, ani też zimą paszy ani mleka, otrzymywać będą jako ekwiwalent za wyżej wymienione świadczenia siano z 57 a 56 m² łąki dwukośnej, lub z 2 razy większego obszaru łąki jednokośnej.

U w a g a III: Obie strony obowiązują stan rzeczy przyjęty przy zawieraniu umów indywidualnych.

alnych, a zmiany w ciągu roku, t. j. utrzymanie krowy, na wydawanie mleka lub odwrotnie są dopuszczalne, poza wypadkami losowymi, tylko w drodze obopólnego porozumienia.

U w a g a IV: Jeżeli na danym folwarku żaden z pracowników krowy nie trzyma, to uważa się to za dowód, że pracodawca krów trzymać nie pozwala.

Opał

Art. 16.

Ordynariusz otrzyma 5 m p drzewa twardego i 4 m p drzewa miękkiego rocznie; zamiast 1 m p drewna twardego może pracodawca wydać 1½ m p drewna miękkiego, 2½ q węgla, lub 1 kupę twardych gałęzi; zamiast 1 m p drewna miękkiego może pracodawca wydać 2 q węgla względnie 1 kupę miękkich gałęzi.

Wymiary kupki mają wynosić 1½ m szer., 1 m wys. i 3 m długości. Gałęzie muszą pochodzić ze zrębów poprzedniego roku kalendarzowego i mieć w grubym końcu 5 cm średnicy. W razie wydawania węgla conajmniej 1/3 część należnego opału winna być wydana w drzewie.

W okolicach, gdzie ludność miejscowa używa innego opału, jak drzewo i węgiel, np. słomy i torfu, można za zgodą ordynariusza zastąpić 4 m p drewna miękkiego tymże opałem, w ilości posiadającej taką samą wartość opałową.

Jeżeli jedno mieszkanie zajmuje kilku ordynariuszy, ma jeden ordynariusz otrzymać cały należny opał w naturze, pozostali zaś mogą otrzymać połowę opału w naturze, zaś za resztę relutum w gotówce według ceny obowiązującej w lesie, z którego dany pracodawca opał pobiera.

Opał wydaje się zgóry kwartalnie lub miesięcznie. Wybór materiału opałowego przysługuje pracodawcy. Pracownikom nie wolno sprzedawać opału. Pracownikom mieszkającym w mieszkaniach dworskich niezabezpieczonych należyćie przed zimnem wydaje się 1 m p drzewa miękkiego więcej.

Mieszkania pracowników.

Art. 17.

Ordynariusz otrzymuje mieszkanie składające się conajmniej z 1 izby z podłogą oraz z komory. Izby winny być wytnkowane, a conajmniej dokładnie wylepione, ze szczerlnymi drzwiami i oknami na zawiasach. W oknach mają być całe szyby, zaś w razie stłuczenia szyby pracownik jest obowiązany wstawić ją w ciągu 2 tygodni. Wapna do bielienia dostarcza pracodawca 2 razy do roku w ogólnej ilości 15 kg na mieszkanie. Mieszkania mają być ze szczerlnym dachem; tam, gdzie dach lub piece są popsute, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich. W majątkach, które wydają na opał węgiel, piece muszą być dostosowane do opału węglem. W majątkach, gdzie woda zacieka do piwnic i mieszkań pracowników, winne być one zabezpieczone w ciągu lata od wody napływowej.

Pracodawca i pracownicy winni dbać, aby otoczenie mieszkań pracowników było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien, oraz zastąpienie zgniłych cembrzyn nowymi lub też zapewnienie pracownikom w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia. Zbiorniki na nawóz nie mogą znajdować się w bliższej odległości, aniżeli 20 m od mieszkań służbowych, a pracownicy mają składać nawóz ze swych chlewów w przeznaczonym na to miejscu. W pobliżu mieszkań mają się znajdować zasłonięte ustępy w dostatecznej ilości, które pracownicy obowiązani są utrzymywać w porządku i czystości.

Gdzie jest odpowiednie pomieszczenie w dotychczasowych budynkach, jak również przy mieszkaniach nowowybudowanych, winna być urządzona łaźnia. W innych majątkach, o ile istnieje możliwość, pracodawcy są obowiązani do urządzenia pracownikom kąpieli.

Pracownicy są obowiązani utrzymywać mieszkanie w porządku i odpowiadają za wszelkie uszkodzenia, rozmyslnie wyrządzone. Trzymanie żywego inwentarza w mieszkaniach jest stanowczo wzbronione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody pracodawcy, któremu przy wprowadzeniu się ma być zameldowany skład rodziny pracownika.

Art. 18.

Pracodawca obowiązany jest dać pracownikowi pomieszczenie dla bydła we wspólnej czeladnej oborze lub specjalnie na to przeznaczonym budynku. Jeżeli zaś pracownik mieszka w budynku dworskim, ma otrzymać także pomieszczenie dla 2 sztuk trzody chlewnej, na opał i ziemniaki, nadto w razie potrzeby słomę do sienników oraz do okrycia ziemniaków na zimę. Ordynariuszom

wolno trzymać kury, jednakże nie więcej, niż 12 sztuk.

Pracodawcy, którzy nie dadzą ordynariuszom, mieszkającym w dworskich budynkach, pomieszczenia dla trzody chlewnej, winni wypłacić odpowiednie odszkodowanie, nie mniejsze, jak 10 zł za rok.

Warunki wynagrodzenia robotników płci męskiej w wieku poniżej lat 24.

Art. 19.

a) Wszyscy ordynariusze płci męskiej w wieku od ukończonych lat 18 do ukończonego 21 roku życia otrzymują pobory wymienione w art. 10 — 18 z następującymi zmianami: zboża o 2 q mniej, 70 zł pensji rocznej, pola pod ziemniaki 14 a 39 m², 4 m p opału, mleka zimą 1 litr, latem 1½ litra dziennie, albo utrzymanie dla jednej krowy zimą albo pastwisko dla tejże krowy latem.

b) Kawalerowie nie będący jedynymi żywicielami rodziny otrzymują od ukończonych lat 21 do ukończonych 24 lat o 1 q zboża więcej, niż ordynariusze wymienieni w punkcie a) niniejszego artykułu, a pensja ich wynosi 90 zł rocznie.

c) Od ukończonego 21 roku życia otrzymują wszyscy żonaci oraz kawalerowie, o ile są jedynymi żywicielami rodziny nie zarobkującej i nie posiadającej innego źródła dochodu, pobory ustalone w art. 10 — 18.

U w a g a: Posiadania gruntu w ilości nie większej jak 25 a nie uważa się w tym wypadku za inne źródło dochodu.

Warunki wynagrodzenia dziewcząt stajennych.

Art. 20.

Dziewczeta stajenne otrzymują 9 q zboża ordynarji, w czym 2 q pszenicy, przemiał i 70 zł pensji rocznie; ponadto po 2 litry mleka niezbiieranego dziennie i 14 a 39 m² ziemi pod ziemniaki.

U w a g a: Dziewczeta stajenne mieszkające w dworskich mieszkaniach otrzymują dostateczną ilość opału dla należytego ogrzania mieszkań i ugotowania strawy.

Warunki wynagrodzenia gumienych, karbowych i polowych.

Art. 21.

Gumienni, karbowi i polowi otrzymują wynagrodzenie unormowane w art. 10 do 18 z następującymi zmianami: płaca gotówkowa gumienych i karbowych 136 zł, polowych 110 zł rocznie.

Gumienni i karbowi otrzymują o 1 q pszenicy więcej niż fornale, oraz dodatek 1 litr mleka dziennie ponad pobory ustalone w art. 15, a to bez względu na to, czy otrzymują mleko w naturze, czy też utrzymanie dla jednej krowy, jak przewiduje art. 15.

Warunki wynagrodzenia rzemieślników.

Art. 22.

a) Rzemieślnicy nie posiadający pisemnych kwalifikacji, którzy się wykażą 3-letnią samodzielą pracą i dowodem, że rzeczywiście pełnią funkcję rzemieślników (kowali, stelmachów), oraz rzemieślnicy, którzy nie posiadają jeszcze kwalifikacji wymienionych w punktach b) i c) tego artykułu, otrzymują o 1 q pszenicy i 1 q żyta ordynarji więcej, niż fornale, resztę zaś poborów taką samą jak fornale (art. 10 — 18).

b) Rzemieślnicy (kowale i stelmachowie) którzy wykażą się dyplomem wyzwolnienia w czeladnictwie i świadectwem conajmniej 5-letniej pracy zawodowej po wyzwoleniu, otrzymują te same pobory co fornale (art. 10 — 18) z następującymi zmianami: pensja gotówkowa 160 zł rocznie, ordynarji o 1 q pszenicy i 1 q żyta więcej. Rzemieślnicy ci mają prawo do trzymania 2 krów. Jeżeli rzemieślnik trzyma tylko 1 krowę, względnie jeżeli nie otrzyma zezwolenia na trzymanie drugiej krowy, otrzymuje wzamian za to 1 litr mleka dziennie. W razie zupełnego zakazu trzymania krów, otrzymuje rzemieślnik w 6-ciu miesiącach zimowych po 3 litry, a w 6-ciu miesiącach letnich po 5 litrów mleka niezbiieranego dziennie.

c) Rzemieślnicy (kowale i stelmachowie), którzy się wykażą dyplomem wyzwolnienia w czeladnictwie i świadectwem conajmniej 15-letniej pracy zawodowej po wyzwoleniu, otrzymują te same pobory co rzemieślnicy wymienieni pod b) niniejszego artykułu z tą różnicą, że płaca gotówkowa wynosi 220 zł rocznie, zaś ordynarja o 1 q pszenicy i 2 q żyta więcej, niż fornali.

Pracodawca nie może żądać, by rzemieślnik ze swych poborów opłacał pomocnika.

Za wszelkie nieusprawiedliwione spóźnienie się rzemieślnika do pracy, po uprzednim upomnieniu, może pracodawca potrącić rzemieślnikowi 55 gr za każdą rozpoczętą godzinę.

Furmanki.

Art. 23.

Pracownicy otrzymują w razie potrzeby:

- a) zbiorową furmankę do jednego z najbliższych młynów i z młyna;
- b) do zwózki w dni powszednie swoich produktów rolnych wyprodukowanych w tymże folwarku na polu deputatowem;
- c) po księdza, z chrztem, ślubem i pogrzebem;
- d) jedną zbiorową furmankę na kwartał w dzień świąteczny wybrany przez pracowników do najbliższego miasteczka względnie stacji kolejowej, o ile odległość teje wynosi więcej, niż 5 km.

Fornalowi, jadącemu w interesie pracowników furmanką w dni powszednie czy też świąteczne, nie należy się żadne dodatkowe wynagrodzenie, jak również za kolejne wyjazdy w dni świąteczne, po lekarza, akuszarkę, do kościoła i t. p. Wyjazdy noszące wyraźny charakter wyjazdów prywatnych pracodawcy poza godzinami pracy winny być wynagradzane jako praca poza godzinami służbowymi.

U w a g a: W razie nieuzasadnionej odmowy dania furmanki pracownikom przysługuje tymże prawo żądania zwrotu faktycznych kosztów za wynajęcie furmanki. Za uzasadnioną odmowę uważa się wyjątkową niemożność gospodarczą dania furmanki w dniu przez pracownika wybranym lub niezgłoszenie zapotrzebowania furmanki na 24 godzin naprzód.

Strawne i inne dodatki.

Art. 24.

Pracownikowi wyslanemu w drogę poza obręb majątku w interesie pracodawcy na dłużej, niż pół dnia, należy się odpowiednie utrzymanie w naturze lub strawne za każdą pełną dobę 1 zł 30 gr, zaś jeżeli wyjazd trwa mniej, niż pół doby, 30 gr za śniadanie lub wieszere, a 50 gr za obiad. Nadto w razie konieczności najęcia noclegu, należy się pracownikowi zwrot rzeczywistych wydatków, poniesionych skutkiem najęcia noclegu. W drodze godziny pracy nie obowiązują.

Pracodawca jest obowiązany dać pracownikowi płócienną bluzę do siania sztucznych nawozów, zaś do siania nawozów gryzących, t. j. azotniaku i wapna, dostarczyć ochraniaczy na oczy. Do siania nawozów gryzących nie mogą być używane kobiety. Przy siewie nawozów gryzących należy się pracownikowi dopłata po 40 gr dziennie, zaś przy siewie innych nawozów po 20 gr dziennie.

Dnie świąteczne, dni opuszczone i urlopy.

Art. 25.

Za dni świąteczne uważa się następujące ustawy oznaczone święta rzymsko - katolickie i narodowe: Nowy Rok, Trzech Króli, Oczyszczenie Najsw. Marii Panny (2.II), 2-gi Dzień Wielkiej Nocy, 3 Maj, Wniebowstąpienie Pańskie, 2-gi Dzień Zielonych Świąt, Boże Ciało, Św. Piotra i Pawła, Wniebowzięcie Najsw. Marii Panny (15.VIII), Wszystkich Świętych, Niepokalane Poczęcie N. M. P. (8 grudnia), pierwszy i drugi dzień Bożego Narodzenia, razem 14 dni.

O ile na podstawie obowiązujących zwyczajów miejscowych obchodzone są prócz wymienionych wyżej świąt jeszcze inne dni świąteczne, albo jeżeli przy pracownikach innego obrządku obchodzone są święta w innych dniach, względnie w większej liczbie, przysługuje pracodawcy prawo zaliczenia wszystkich tego rodzaju dni świątecznych, których liczba przekracza wykazaną normę, do dni należnego pracownikowi płatnego urlopu.

Pracodawcy przysługuje jednak również prawo domagania się wykonywania pracy w dniach świąt zniesionych, zaś do pracowników niestosujących się do tego żądania stosować potrącenia przewidziane w razie samowolnego i nieuzasadnionego ważnemi przyczynami opuszczenia dnia roboczego.

Pracownik otrzymuje w każdym kwartale 2 dni płatnego urlopu w dniu nieświętecznym. Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą lub jego zastępcą; pracownik w razie odmówienia mu urlopu otrzymuje za każdy dzień niewykorzystanego urlopu wynagrodzenie analogiczne do potrącenia ustalonych w ustępie piątym niniejszego artykułu. Odchodzącemu robotnikowi należy się 6 dni wolnych od pracy na wyszukanie posady, bez potrącenia świadczeń.

W razie samowolnego i nieusprawiedliwionego ważnemi przyczynami opuszczenia dnia roboczego przez ordynariusza przysługuje pracodawcy prawo potrącenia za każdy opuszczony dzień od 1 kwietnia do 31 października 20 kg żyta, w czasie od 1 listopada do 31 marca — 10 kg żyta.

Za ważną przyczynę, usprawiedliwiająca opuszczenie dnia roboczego, uważa się między

innymi stwierdzoną przez lekarza obłożną chorobę pracownika, zgłoszone poprzednio pracodawcy wezwaniu ze strony władz lub zgłoszone u pracodawcy i uzasadnione pójście do lekarza.

Zapomogi na wypadek śmierci.

Art. 26.

Na wypadek śmierci pracownika otrzymuje jego żona i dzieci przez pół roku wolne mieszkanie, a pobory za 1 kwartał. O ile ziemniaki zostaną zasadzone przed śmiercią pracownika, zbiór ich przypada na własność rodziny zmarłego.

Art. 27.

Pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego zwalniać li tylko z tytułu starczej niezdolności do pracy tych pracowników, którzy na dobro tego pracodawcy lub danej majątności pracowali pełnych 35 lat, lub najmniej 25 lat, lecz w tym ostatnim wypadku tylko wówczas, gdy przekroczyli 60 lat życia.

Pracodawcy mogą jednak pracowników wymienionych powyżej w ustępie 1-szym przenieść do czasu ustawowego rozwiązania tej sprawy na emeryturę z powodu starczej niezdolności do pracy, która to emerytura winna zapewnić emerytowanemu 40% normalnych poborów, o ile przepracował co najmniej 25 lat i przekroczył 60 lat życia, zaś 50% normalnych poborów, o ile przepracował pełnych 35 lat.

Za lata służby liczy się lata od ukończonego 21 roku życia.

Zamiana świadczeń.

Art. 28.

Orzeczenie niniejsze nie uprawnia do obniżenia istniejących warunków wynagrodzenia. Pracodawca nie może samowolnie zamieniać ustalonych powyższym orzeczeniem świadczeń na inne. Zamiana świadczeń na inne równoważące dopuszczalna jest tylko za obopólną ugodą, zawartą pisemnie lub wobec 2-ch świadków. O ile porozumienie nie nastąpi, może pracodawca żądać ustalenia przez Komisję Rozjemczą warunków zamiany pewnych świadczeń na inne.

Zamiana świadczeń dokonana bez zgody pracownika, względnie bez orzeczenia Komisji Rozjemczej, jest nieważna.

DZIAŁ II. DOJARKI, STAŁE ZATRUDNIENI DZIENNI ROBOTNICY ROLNI I ROBOTNICY SEZONOWI.

Art. 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1.IV. 1935 r. do dnia 31 marca 1936 r. i dotyczy: z jednej strony pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnionych przez nich dojarki, stałe zatrudnionych robotników dziennych oraz sezonowych robotników rolnych.

Art. 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest wyłącznie dojenie krów i mycie stażennego naczynia mleczarskiego. Dojarka obowiązana jest do dojenia 8-iu krów; o ile w jakim okresie przypada na dojarkę mniej, niż 8 krów, pracodawca nie ma prawa obniżyć należnego jej wynagrodzenia.

Art. 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, którzy zawierają z pracodawcą indywidualną umowę, godząc się do stałego uczęszczania do pracy, na warunkach w niniejszym orzeczeniu ustalonych i których ilość dni pracy wynosi nie mniej, niż 200 w ciągu roku, przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni pracy w okresie letnim i zimowym.

Art. 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy się kontraktowo zobowiązują do stałej pracy w sezonie, od dnia zakontraktowania ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych.

O ile okres, na który orzeczenie ma obowiązywać, nie był zgóry ustalony, obowiązuje obustronnie 14-dniowe wypowiedzenie.

Art. 5.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 18.VII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki niniejszego orzeczenia, ulegają z mocy wymie-

nionej ustawy zastąpieniu przez warunki określone niniejszym orzeczeniem. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsze orzeczenie, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie robotników i ścisłe przestrzeganie orzeczenia, a zwłaszcza regularne wyplacanie świadczeń i płac, przewidzianych orzeczeniem.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jako też dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki stosunek służbowy został zawarty, może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Zatargi, wynikiłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sady Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczych wnoszą się do Inspektoratu Pracy w 2-ch równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno 1) pracodawcy wstrzymać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, wraz z dodatkami wyrażającymi roszczenia, wraz z dodatkami miesiiecznym, wynoszącym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadków, powołanych przez Komisję Rozjemczą, oraz ich stratę czasu, jako też stratę czasu pracownika, ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza względnie Sady Państwowe.

Art. 8.

Dojarki stałe, t. j. te, które będą doły krowy przez 6 miesięcy bez przerwy, otrzymują po 8 zł miesięcznie, inne dojarki, wykonujące tę pracę najmniej przez 1 miesiąc, otrzymują po 7 zł mies.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenia lub 4 zł rocznie na zakupno tegoż. Fartuch ten pozostaje własnością pracodawcy. W razie zgubienia lub zniszczenia fartucha poza pracą przy dojeniu pracodawca ma prawo odkupić fartuch na koszt dojarki.

Art. 9.

Rozkład godzin pracy dla stałe zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miejscowych i zamiejskowych sezonowych robotników dziennych, ustala się podług poniższej tabeli:

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa obiadowa	Praca po południu	Przerwa na podwieczorek
Styczeń	7.30—11.30	—	1½	1.00—3.30	—
Luty	7.00—11.30	—	1½	1.00—4.30	—
Marzec	1—10 11—20 21—31	6.30—11.30	—	1½ 1.00—5.00 1.00—5.30 1.00—6.00	—
Kwiecień	1—10 11—20 21—31	6.00—11.30	½	1½ 1.00—6.10 1.00—6.30 1.00—6.50	—
Maj	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	1½ 1.00—7.00 1.00—7.20 1.00—7.30	½

Czerwiec	1—10 11—20 21—30	5.30—11.30	½	2	1.30—7.50 1.30—7.50 1.30—8.00	½
Lipiec	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	2	1.30—8.00 1.30—7.50 1.30—7.30	½
Sierpień	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	2	1.30—7.20 1.30—7.00 1.30—6.30	½
Wrzesień	1—10 11—20 21—30	5.30—11.30	½	1½	1.00—6.10 1.00—5.50 1.00—5.30	—
Październik	1—10 11—20 21—31	6.00—11.30	—	1½	1.00—5.20 1.00—4.50 1.00—4.20	—
Listopad		7.00—11.30	—	1½	1.00—4.20	—
Grudzień		7.00—11.30	—	1½	1.00—3.15	—

W razie pilnej potrzeby, powyższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama. Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy po za wyżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, po cenach za godzinę o 50% wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinowego odnośnej kategorii robotników w danej majątności.

W razie spóźnienia się robotnika w rozpoczęciu pracy, przysługuje pracodawcy prawo obniżenia wynagrodzenia w tym samym stosunku, co zapłata za godziny nadliczbowe.

W dniu ulewnie i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 10.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych dziennych i sezonowych robotników, tworzy się 4 kategorie robotników, a to:

- 1) dziewczęta i chłopcy do lat 16-tu,
- 2) kobiety ponad lat 16 i mężczyźni od lat 17—20,
- 3) mężczyźni od lat 21—24,
- 4) mężczyźni ponad lat 24.

Natomiast obszar województw: Iwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego dzieli się na dwa rejony, a mianowicie:

- 1) powiaty: Bóbrka, Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczaczy, Czortków, Drohobycz, Gródek, Jagiell., Horodenka, Kamionka Strum., Kołomyja, Kopyczyńce, Lwów, Mościska, Podhajce, Przemysły, Przemyślany, Radziechów, Rawa ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skala, Sniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowa, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów;
- 2) powiaty: obszar b. pow. bohorodczańskiego, Dobromil, Dolina, Jaworów, Kałusz, Kosów, Lesko, Lubaczów, Nadwórna, obszar b. pow. peczeniżyńskiego i starsamborskiego, Skole i Turka.

Art. 11.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych, według poniższej tabeli.

U w a g a: Zarobki stałych robotników dziennych będą wyplacane co tydzień zdołu, przyczem przez pierwsze 60 dni robocze pracodawca ma prawo zatrzymać 1/3 część zarobku tytułem kaucji, którą wyplaca się z końcem okresu, na jaki została zawarta umowa, nie później jednak, niż z końcem marca 1936 r.

Tabela.

Okresy	Rejony	Kategorie			
		I	II	III	IV
Kwiecień Maj	1	0.70	0.90	1.00	1.10
	2	0.60	0.80	0.90	1.00
Czerwiec Październik	1	0.90	1.20	1.30	1.50
	2	0.70	1.10	1.20	1.40
Lipiec Sierpień Wrzesień	1	0.60	0.80	0.90	1.00
	2	0.50	0.70	0.80	0.90
Listopad Grudzień Styczeń Luty Marzec	1	0.60	0.80	0.90	1.00
	2	0.50	0.70	0.80	0.90

Art. 12.

Minimalne miesięczne gotówkowe wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych ustala się w złotych, według poniższej tabeli:

Rejony	K a t e g o r i e			
	I	II	III	IV
1	12.—	20.—	24.—	28.—
2	8.—	16.—	20.—	24.—

Ponad wyżej ustalone wynagrodzenie gotówkowe otrzymują robotnicy sezonowi deputat:

a) miejscowi, kwartalnie zdołu, 100 kg żyta, 30 kg pszenicy, 30 kg jęczmienia i 400 kg ziemniaków. Ziemniaki można wydać w jesieni po zbiorach;

b) zamiejscowi, tygodniowo zgóry, 15 kg ziemniaków, 3½ litra mleka niezbieranego, 3½ kg mąki żytniej, 1 kg mąki pszennej, 1 kg kaszy, 0,25 kg słoniny i 0,25 kg soli.

Za obopólnym porozumieniem może być dokonana zamiana ustawowych naturalji na inne, jak również zamiana wynagrodzenia gotówkowego na naturalja i odwrotnie.

U w a g a: Wypłatę powyżej ustalonego gotówkowego wynagrodzenia robotników sezonowych uskutecznia się co miesiąc zdołu, z tem, że jako kaucję zatrzymuje się zarobek robotnika za pierwsze 1½ miesiąca, którą to kaucję wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgadzony.

Art. 13.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca wspólne mieszkanie, oddzielne dla mężczyzn, oddzielne dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło, oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekiere do rąbania drewna.

Na 25 robotników przypada jedna kucharka opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

Art. 14.

Koszta podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przepracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także koszta podróży powrotnej.

Art. 15.

Wszelkie narzędzia pracy, potrzebne robotnikom, dostarcza pracodawca bezpłatnie, jednakże muszą one być po skończonej pracy zwrócone. Za brakujące, lub rozmyślnie zepsute narzędzia i inwentarz kuchenny, odpowiada robotnik, któremu odnośne narzędzie względnie inwentarz wydano.

DZIAŁ III. STRAŻ LEŚNA.

Art. 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców leśnych, — z wyjątkiem lasów państwowych — posiadających obszaru leśnego nie mniej, niż 150 ha, z drugiej zaś strony stałych fizycznych pracowników leśnych, zatrudnionych jako straż leśna (gajowych, borowych i t. p.).

Tych stałych fizycznych pracowników leśnych dzieli się na dwie kategorie, a mianowicie:

a) gajowych, względnie borowych, których zadaniem jest pełnienie wszelkiego rodzaju funkcji wchodzących w zakres służby leśnej;

b) strażników leśnych, których obowiązkiem jest wyłącznie pilnowanie lasów przed szkodami.

Inwalidzi, pracujący narówni z pozostałymi pracownikami z normalną zdolnością do pracy w leśnictwie, pobierają równe z nimi wynagrodzenie tak w gotówce, jak i w naturaljach. Inwalidzi o zmniejszonej zdolności do pracy, oraz pracownicy nie posiadający pełni sił fizycznych mogą być godzeni na niższych warunkach.

U w a g a: Za stałych pracowników leśnych nie uważa się osób, których czynność polega wyłącznie na dorywczym dozorowaniu lasów, celem ochrony przed szkodami i kradzieżą.

Art. 2.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1935 r. do 31 marca 1936 r.

Art. 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z 18.VII 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne, niż warunki określone niniejszym orzeczeniem ulegają, z mocy ustawy, zastąpieniu przez warunki określone niniejszym orzeczeniem.

U w a g a: Wszelkie indywidualne umowy o pracę, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsze orzeczenie, są prawnie obowiązujące przez taki czasokres, na jaki zostały zawarte.

Art. 4.

Rok służbowy rozpoczyna się 1 kwietnia i kończy się 31 marca roku następnego. Obie strony obowiązują wypowiedzenie indywidualnej umowy o pracę przed upływem terminu jej wygaśnięcia, a najpóźniej do dnia 31 grudnia włącznie, ustnie wobec 2-ch świadków, lub pisemnie. Nie wypowiedzenie umowy o pracę do dnia 31 grudnia włącznie przedłuża milcząco umowę indywidualną na rok następny. Uchylenie się w jakiegokolwiek bądź formie przez którąkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy o pracę umowy tej nie przedłuża.

Art. 5.

Pracodawca obowiązany jest wydać pracownikowi bezpłatnie książeczkę obrachunkową. Książeczka winna być podpisana przez pracodawcę lub jego zastępcę, oraz przez pracownika. Do książeczki tej mają być wpisane pobory w gotówce i naturze, według zawartej umowy, każdorazowo wydana pracownikowi ilość tych poborów, powierzone inwentarze. Do książeczki obrachunkowej mają być wpisywane potrącenia z należnych poborów. Powyższą treść książeczki obrachunkowej wpisuje pracodawca lub jego zastępca, a pracownik jest obowiązany w tym celu książeczkę przedłożyć każdorazowo pracodawcy lub jego zastępcy. Książeczka obrachunkowa ma służyć Komisji Rozjemczej jako dowód stwierdzający ilość wydanych poborów; w razie zgubienia książeczki obrachunkowej przez pracownika służą jako dowód książki gospodarcze pracodawcy.

Art. 6.

Zatargi wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a pracownikami regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sądy Państwowe, według kompetencji.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych, według kompetencji.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: a) pracodawcy wstrzymać świadczących, b) pracownikowi przerywać pracy.

U w a g a: W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia pracodawca może zawiesić pracownika w spełnianiu jego obowiązków służbowych i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez pracownika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia wraz z dodatkiem miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce.

Stosunek wzajemny.

Art. 7.

Pracodawcom i ich zastępcom przysługuje prawo do stanowczego i konsekwentnego traktowania pracowników, traktowanie to jednak winno być sprawiedliwe. Stosunek pracodawcy i pracowników winna cechować wzajemna życzliwość i przystojność zachowania się.

Pracodawców i ich zastępców obowiązuje ściśle przestrzeganie warunków umowy, a zwłaszcza regularne uiszczanie poborów przewidzianych orzeczeniem.

Pracowników obowiązuje ściśle przestrzeganie zawartych umów, pilne i sumienne spełnianie obowiązków, a w pierwszym rzędzie zapobieganie i wykrywanie kradzieży, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich instrukcji służbowych.

Art. 8.

Pracownicy objęci niniejszym orzeczeniem nie mogą być używani przez zastępców pracodaw-

ców do posług osobistych, z wyjątkiem specjalnych okoliczności.

Warunki wynagrodzenia.**Place w gotówce.**

Art. 9.

Pracownicy straży leśnej, określani w art. 1-ym ustęp a), zatrudnieni na obszarze poniżej 250 ha, pobierają minimalną płacę w gotówce, w wysokości 100 zł rocznie, zaś na obszarze powyżej 250 ha 120 zł rocznie. Strażnicy leśni, określani art. 1-ym ustęp b), pobierają minimalną płacę w gotówce, bez względu na obszar — 100 zł rocznie.

Wynagrodzenie powyższe płatne jest kwartalnie lub miesięcznie zdołu.

Deputat gruntowy.

Art. 10.

Oprócz wynagrodzenia gotówkowego pracownicy straży leśnej, wymienieni w art. 1-ym punkt a), otrzymują orny grunt deputatowy w naturze, który na gruntach dobrych wynosi co najmniej 1,8 ha, zaś na lichych do 3,2 ha. Dla pracowników leśnych, wymienionych w art. 1-ym punkt b), orny grunt deputatowy w naturze ma wynosić na gruntach dobrych co najmniej 1,5 ha, zaś na lichych do 3 ha.

Grunt deputatowy winien być położony niezbyt odległe od mieszkania strażnika lasowego.

Grunta oddane do użytku straży leśnej nie mogą być osobom trzecim wdzierzawiane. Przy tych gruntach musi pozostać wszelki naturalny nawóz, wyprodukowany w obrębie osiedla pracownika straży leśnej.

Po ustaniu stosunku służbowego obowiązująca zasada, że za pełny rok służbowy należy się pracownikowi jednorazowy plon z gruntu deputatowego, za część roku pracy należy mu się taką część plonu jednorocznego, jaką część z odnośnego roku przepracował. Powyżej wspomniana część plonu ma być oznaczona w porozumieniu się pracodawcy z pracownikiem, a należąca się uprawionemu część ma mu być dana w naturze, lub w równowartości pieniężnej według cen miejscowych w obu wypadkach po strąceniu nieponiesionych przez pracownika kosztów produkcji obliczonych na podstawie miejscowych cen robocizny i nasienia. W razie różnicy zapatrywań co do takiego rozrachunku decyduje Komisja Rozjemcza.

Ordynarja.

Art. 11.

W razie braku gruntu deputatowego, odpowiadającego warunkom określonym w art. 10, otrzymuje pracownik jako ekwiwalent za grunt deputatowy ordynarję w ilości poniżej określonej.

Ordynarja w zbożu dla pracowników straży leśnej określonych w art. 1-ym ustęp a), zatrudnionych na obszarze poniżej 250 ha, wynosi 12 q zboża twardego, zaś na obszarze powyżej 250 ha wynosi 14 q zboża twardego. Strażnicy leśni określani w art. 1-ym ustęp b) pobierają ordynarję bez względu na obszar po 11 q zboża twardego. Ponadto otrzymuje każdy pracownik objęty tem orzeczeniem 30 q gotowych ziemniaków. Pracodawca może wzamian za gotowe ziemniaki dać pracownikowi 28 a 78 m² pola wynawozonego i obrobionego koźmi pracodawcy pod ziemniaki.

Zboże wydane na ordynarję musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarji wejdzie 2 q pszenicy, 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym. W majątnościach, gdzie nie sięją pszenicy, może być wydane wzamian żyto w stosunku 1 q pszenicy równy 1,30 q żyta.

Ziemniaki wydane powinny być zdrowe i bezziemi.

Mielenie zboża odbywa się na koszt pracodawcy lub wzamian za to pracownik otrzymuje albo równoważnik w gotówce, jeżeli wynagrodzenie otrzymuje w gruncie, lub też 10% w życie od otrzymanej ordynarji.

Ordynarja winna być wydawana pracownikom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarję za drugi kwartał roku służbowego może pracodawca wydać w 2-ch równych ratach, z których pierwsza winna być wydana 1-go lipca, a druga najpóźniej do 15 sierpnia.

O ile pracownik nie posiada własnych kont, zboże i ziemniaki należne mu z tytułu ordynarji winny być dostarczone do mieszkania pracownika na koszt pracodawcy.

Utrzymanie inwentarza.**Art. 12.**

Pracownik straży leśnej ma prawo trzymać 2 krowy z prychówkiem od tychże do 6-ciu tygodni. Na utrzymanie tych krów otrzymuje pracownik: pół ha łąki dwukośnej lub 1 ha łąki jedukośnej i pastwisko w miejscu wskazanym przez pracodawcę.

Art. 13.

Pracownik straży leśnej ma prawo do trzymania dowolnych ilości trzody chlewnej, w granicach istniejącego przy mieszkaniu służbowym pomieszczenia.

Opał.**Art. 14.**

Pracownik straży leśnej, określony w art. 1-ym ustęp a), otrzymuje w stosunku rocznym drewna opałowego twardego 16 m p, lub 20 m p drewna miękkiego, bez względu na obszar, na jakim pracuje. Pracownik straży leśnej, określony w art. 1-ym ustęp b), otrzymuje 12 m p drewna opałowego twardego, lub 15 m p drewna miękkiego; 1 m p drewna twardego równa się 1½ m p drewna miękkiego lub 1 kupie twardej gałęzi o pojemności 3 m p, 1 m p drewna miękkiego równa się 1 kupie miękkich gałęzi o pojemności 3 m p. Gałęzie muszą mieć w grubszym końcu w czole kupy nie mniej, niż 5 cm średnicy.

Opał wydaje się pracownikowi zgóry conajmniej na 1 miesiąc.

O ile pracownik nie posiada koni, opał winien być dostarczony mu na miejsce zamieszkania kosztem pracodawcy. Pracownikowi nie wolno sprzedawać opału.

Art. 15.

Niezależnie od wynagrodzenia, przewidzianego w artykułach poprzednich, otrzymuje pracownik straży leśnej wymieniony w art. 1-ym ustęp a):

- a) na 1 rok (w miesiącu październiku) buty,
- b) na 1 rok (w miesiącu październiku) czapkę lub kapelusze.

U w a g a: Wymienione przedmioty przechodzą po czasie, na który zostały wydane, na własność pracownika.

W razie opuszczenia lub utraty posady przez pracownika, winien on zwrócić pracodawcy niezamortyzowaną część rzeczywistej ceny kupna tych przedmiotów umundurowania.

Art. 16.

Pracownikowi wzywaniu do Sądu w charakterze świadka w sprawach pracodawcy lub delegowanemu w interesach tegoż pracodawcy wypłacane będzie stawne: za całą dobę 1 zł 80 gr, za pół doby 0,90 gr.

Mieszkanie.**Art. 17.**

Mieszkanie pracownika straży leśnej winno się składać conajmniej z 1 izby z podłogą drewnianą, mieszczącej w sobie kuchnię i z komory. Gdy istniejące budynki na to pozwalają oraz w razie budowania nowych pomieszczeń dla pracowników straży leśnej, mieszkanie takie winno się składać z jednej izby z komorą i z kuchni.

Ubikacje mieszkalne winny być wytykowane, posiadać szczelne drzwi i okna, urządzone do otwierania.

W oknach mają być całe szyby; w razie stłuczenia szyby obowiązany jest pracownik wstawić nową w ciągu najdalej 2-ch tygodni.

Wapna do bielenia dostarcza pracodawca 2 razy do roku, w ogólnej ilości 15 kg na mieszkanie.

Podłogi mają być położone, a piece doprowadzone do należytego porządku przed 1 listopada.

Mieszkania mają być ze szczelnym dachem; tam, gdzie dachy są popsute, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich.

W budynkach, w których zacieka woda do piwnic i mieszkań pracowników, winny być poczynione zabezpieczenia od wody napływowej w ciągu lata.

Pracodawcy i pracownicy winni dbać, aby otoczenie mieszkań było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien oraz zastą-

pienie zużytych cembrzyn nowymi, lub też zapewnienie pracownikowi w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia.

Zbiorniki na nawóz nie mogą się znajdować w odległości bliższej, niż 20 m od mieszkań służbowych. W pobliżu mieszkań znajdować się mają zastłonięte ustępy.

Pracodawcy winni dążyć do zakładania przy gajówkach ogródków owocowych, w szczególności przez dostarczanie drzewek i t. p.

Pracownicy obowiązani są do utrzymywania mieszkania w należyłym porządku. Trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniu, choćby najkrótszy czas, jest stanowczo wzbronione.

Bez zgody pracodawcy nie wolno przyjmować sublokatorów.

Przy wprowadzeniu się pracownika tenże melduje pracodawcy skład swej rodziny. Drobny remont mieszkania i budynków gospodarczych, niewymagający sił fachowych, uskutecznia pracownik sam, materiałami, dostarczającymi przez pracodawcę.

Art. 18.

Pracownicy straży leśnej prowadzący gospodarstwa na przydzielonych im deputatach gruntowych i łąkowych, muszą posiadać odpowiednich rozmiarów budynki gospodarcze, na pomieszczenie swych zbiorów, dobytku i narzędzi.

Urlopy.**Art. 19.**

Pracownik straży leśnej otrzymuje w ciągu roku 8 dni urlopu, w dnie nieświęteczne, bez potrącania świadczeń.

Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą, względnie przełożonym, z wyjątkiem wyjazdów spowodowanych pisemnym wezwaniem władz państwowych.

Pracownik na czas uzyskanego urlopu winien na żądanie pracodawcy lub przełożonego dać pewnego zastępcę, którego opłaca pracodawca w stosunku równoważnika od 10 — 20 kg żyta dziennie, według cen miejscowych.

Ubezpieczenie.**Art. 20.**

Pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego zwolnić pracownika straży leśnej li tylko z tytułu jego starości; może go jednak skutkiem starczej niezdolności do pracy przenieść do czasu ustawowego rozwiązania tej sprawy na emeryturę, która winna zapewnić emerytowanemu mieszkanie i połowę normalnych poborów.

Przepis ten dotyczy tylko tych pracowników, którzy przepracowali na dobro tego samego pracodawcy lub danego gospodarstwa leśnego 35 lat, lub conajmniej 25 lat, lecz w tym wypadku tylko wówczas, gdy przekroczyli 60-ty rok życia.

Za lata służby liczy się lata od ukończonego 21-go roku życia.

Art. 21.

O ile pracownik nie utrzymuje własnych koni, to w razie potrzeby otrzymuje na koszt pracodawcy furmankę po księdza; w razie ciężkiej choroby, z chrztem, ślubem i pogrzebem.

Zapomogi na wypadek śmierci.**Art. 22.**

Na wypadek śmierci pracownika otrzymuje jego żona i dzieci przez pół roku wolne mieszkanie, a pobory za jeden kwartał.

Obliczenie poborów za kwartał pośmiertny następuje analogicznie do postanowień art. 10-go.

Przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej:

(—) *Wacław Prenier,*

Naczelnik Wydziału Min. Op. Społ.

Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych:

(—) *Michał Banaszkiwicz,*

Radca Minist. Roln. i Reform Roln.

Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości:

(—) *Roman Gasowski,*

Sędzia Sądu Okręgowego we Lwowie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

—oO—

Z Ministerstwa Skarbu.

Ogólna liczba świadectw przemysłowych na rok podatkowy 1934, wykupionych w listopadzie b. r., wyniosła 7.435, z czego na przedsiębiorstwa przemysłowe przypada 3.226, a na handlowe 4.209. W listopadzie ub. r. wykupiono ogółem 6.300 świadectw, z czego na przedsiębiorstwa przemysłowe przypadało 2.759, a na handlowe — 3.541.

W okresie od listopada 1933 r. do listopada 1934 r. włącznie wykupiono ogółem 659.320 świadectw, z czego 210.568 przypada na przedsiębiorstwa przemysłowe, a 448.752 na przedsiębiorstwa handlowe. W tymże okresie 1932/33 r. wykupiono ogółem 646.362 świadectw, z czego 203.369 przypadało na przedsiębiorstwa przemysłowe, a 442.993 na przedsiębiorstwa handlowe.

Ministerstwo Skarbu opracowało projekt ustawy o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych i rozesłało go do wszystkich Ministerstw i związków samorządu gospodarczego celem zaopiniowania.

Projekt ten poddaje działaniu ustawy wszelkie zaległości we wszystkich podatkach bezpośrednich, podatkach: od lokali, od placów budowlanych, od uboju, od energii elektrycznej, majątkowym, spadkowym i od darowizn, nadzwyczajnej daninie lasowej, podatkach pośrednich, dodatkach od tych podatków oraz samoistnych daninach komunalnych.

Pierwotną nazwę „kary za zwłokę” i „odsetki za odroczenie” zastępuje się nazwą „odsetki” i „odsetki ulgowe”.

Stopa procentowa odsetek zostaje ustalona na 1% miesięcznie, stopę procentową odsetek ulgowych na ¾% miesięcznie, z wyjątkiem zaległości w podatkach: gruntowym, spadkowym i od darowizn, dla których odsetki ulgowe ustalone są w wysokości pierwotnej — ½% miesięcznie.

Prawo do ulgowych odsetek przyznaje projekt automatycznie z chwilą uzyskania decyzji właściwej władzy o odroczeniu lub rozłożeniu na raty i przyznaje je płatnikowi za cały okres zwłoki, bez względu na czas wniesienia przez płatnika podania o odroczenie lub rozłożenie na raty. Nadto wprowadza się zasadę, że przy częściowych wpłatach na poczet zaległości odsetki i odsetki ulgowe będą pobierane tylko od wpłaconych kwot.

Wreszcie projekt upoważnia Ministra Skarbu do ogólnego obniżania, drogą rozporządzenia, stopy procentowej odsetek od zaległości we wszystkich daninach objętych projektem, co da możliwość prowadzenia w tym zakresie jednolitej polityki gospodarczej, w zależności od potrzeb i sytuacji na rynku pieniężnym.

Zostały wypuszczone nowego typu znaczki stemplowe wartości 2 zł i 5 zł, a nadto nowowprowadzone znaczki wartości 4 zł i 100 zł. Dotychczasowe znaczki stemplowe wartości 2 zł i 5 zł mogą być używane tylko do końca grudnia 1934 r. Nieużyte znaczki stemplowe dawnego typu, o których mowa, zostaną wymienione na znaki stemplowe, będące w obiegu, w razie przedstawienia ich do wymiany w czasie od dnia 15 b. m. do 15 stycznia 1935 r.

W dniu 27 grudnia 1934 r. wylosowane zostały do umorzenia Bony Funduszu Inwestycyjnego, oznaczone numerami: 20922, 20478, 2775, 28170, 11591, 31209 i 24761 we wszystkich 10-ciu seriach, wypuszczonych na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 694).

Wylosowane Bony wykupywane są przez kasy Urzędów Skarbowych po zł 100 za bon 25-złoty.

—oO—

Z Ministerstwa W.R. i O.P.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na jedno stypendjum im. Aleksandra Stępińskiego, w kwocie 800 zł, dla ucznia gimnazjum warszawskiego, z zachowaniem praw pierwszeństwa dla kandydatów z rodziny Stępińskich, a w braku ich, dla niezamożnych kandydatów, czyniących dobre postępy w studiach i wzrowo się sprawujących.

Podania należy składać do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (ul. Aleja Szucha 25) w terminie do dn. 15 stycznia 1935 r. Do podań o stypendjum wraz z dowodami uczęszczania do zakładu naukowego należy dołączyć, o ile chodzi o krewnych fundatora — metryki urodzenia, stwierdzające pokrewieństwo kandydata z fundatorem, a o ile chodzi o kandydatów nie spokrewnionych z fundatorem, dowody niezamożności.

—oO—